

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інноваційні технології навчання історії

Освітня програма 014 Середня освіта (Історія)

Спеціалізація (за наявності) _Середня освіта (Історія)

Спеціальність 014 Середня освіта (Історія)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №2 від “_1” вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Інноваційні технології навчання історії
Викладач	Галицька-Дідух Тамара Вячеславівна
Контактний телефон	59-60-06
Е-mail викладача	tamara.halytska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 ЄКТС 90 год. Екзамен
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер 16.00

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади й технологія реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах на уроках історії.

Особливості, зміст.

В XXI столітті в умовах пріоритету соціально-економічного прогресу, важливо надавати якісну освіту, яка служить основою інтелектуального потенціалу нації, а також формує життєву та професійну компетентність особистості. Модернізація системи освіти визначається як ключовий фактор відродження вітчизняної економіки, успішного розвитку соціальної сфери та підготовки конкурентоспроможних фахівців для ринку праці, які можуть створювати нові технології та наукові знання, а також гідно представляти нашу країну на міжнародній арені. Проте результати останніх десятиріч освітніх реформ не відповідають очікуванням суспільства щодо суттєвого поліпшення якості освіти, і це вимагає системних інноваційних змін у діяльності загальноосвітніх навчальних закладів. У "Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року" висвітлюється необхідність постійного вдосконалення національної системи освіти, пошуку ефективних шляхів підвищення її якості, апробації та впровадження інноваційних педагогічних систем, а також модернізації змісту освіти та організації навчання відповідно до світових тенденцій і потреб ринку праці. Хоча стратегічні напрями інноваційних перетворень у загальній середній освіті визначені у відповідних законах та доктрині, механізми їх практичної реалізації розроблені недостатньо, що часто призводить до проблем в організації інноваційної діяльності навчальних закладів та зниження ефективності нововведень. Це вимагає актуалізації наукових пошуків, які спрямовані на теоретичне обґрунтування та апробацію нових підходів, моделей та технологій реалізації інновацій, спрямованих на підвищення їх системності та результативності. У даній навчальній дисципліні пропонується використання інтерактивних платформ та онлайн-ресурсів для навчання історії, що дозволяє учням досліджувати події, персонажів та доби в інтерактивному форматі.

Вивчення курсу відбувається шляхом обговорення, створення, рефлексії, осмислення студентами інноваційних технологій, набуття відповідних умінь та навичок. Практично-семінарські заняття орієнтовані на самостійну підготовку студентами проєктів, дидактичних ігор, тайм-ліній і т.п., їхнього представлення та обговорення у групі, організацію мікровикладання студентів.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою дисципліни є здатність до аналізу освітніх інновацій та інноваційного педагогічного досвіду, генерування власних інноваційних ідей та створення на їх основі інновацій в освітньому процесі; формування стійкого бажання студентів до удосконалення протягом життя і впровадження інноваційних технологій з метою безперервного подальшого навчання та підвищення професійного рівня, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- оволодіти знаннями щодо понятійно-категорійного апарату з дисципліни;
- сформувати інноваційну культуру майбутніх вчителів,
- поглибити знання стосовно теоретико-методологічних аспектів інноваційних технологій;
- дати уявлення про раціональні форми і методи інноваційної діяльності вчителя історії, види інноваційних технологій, плюси і мінуси їх використання;
- теоретична і практична підготовка майбутніх вчителів до організації інноваційної діяльності в освітньому просторі;
- підвищення освітнього і фахового рівня, особистісне самовдосконалення.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти (історія), методики навчання історії в закладах середньої освіти, що характеризується невизначеністю умов, передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень.

Загальні компетентності

ЗК 1

Здатність здобувати знання, самостійно шукаючи й опрацьовуючи інформацію, застосовувати їх у практичних ситуаціях діяти відповідально і свідомо на засадах усвідомлення цінностей громадянського суспільства; застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 2

Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК 3

Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю на основі міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, відповідально ставитися до своїх обов'язків.

ЗК 4

Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування інших щодо досягнення спільної мети, бути критичним і самокритичним.

ЗК 5

Здатність генерувати нові ідеї, виявляти і розв'язувати проблеми у сфері професійної діяльності, приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 6

Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети

ФК 1

Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК 2

Здатність використовувати інновації у професійній діяльності, проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК 3

Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК 4

Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК 5

Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати в них обґрунтовану позитивну самооцінку, враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості.

ФК 6

Здатність до конструктивної та безпечної, рівноправної й особистісно зорієнтованої взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК 7

Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища, використовувати під час професійної діяльності здоров'язбережувальні технології.

ПК 5

Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації, забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учасника освітнього процесу, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, надавати зворотний зв'язок та рекомендації щодо покращення результатів навчання.

ПК 6

Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

ПК 7

Прагнення до саморозвитку та самовдосконалення в науково-педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах; здатність до планування освітнього процесу, оцінювання та аналізу результатів навчання учнів.

ПК 9

Здатність до соціальної комунікації; розуміння та сприйняття принципів толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки, здатність попереджувати та вирішувати конфлікти

Програмні результати навчання

РН-1

Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

PH-2

Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

PH-3

Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

PH-4

Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

PH-5

Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.

PH-7

Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

PH-8

Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

PH-9

Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

PH-10

Називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.

PH-11

Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.

PH-13

Демонструє здатність діяти автономно і в команді.

ПРН 6

Здійснювати різні види планування освітнього процесу на різних етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу освіти

ПРН 7

Застосовувати для забезпечення суб'єкт-суб'єктного підходу в педагогічній діяльності навички координації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів, підтримування їх прагнення до саморозвитку, розкриття їх здібностей і пізнавальних можливостей.

ПРН 8

Критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу, на прийняття рішень.

ПРН 9

Використовувати безпечне електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного навчання), організації групової взаємодії, зворотного зв'язку, спільного створення електронних (цифрових) освітніх ресурсів.

ПРН 13

Здатність до практичного застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання, аналізувати результати власної діяльності та визнавати відповідальність за свої вчинки.

4. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
Семинарські заняття/ практичні/ лабораторні	18
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік) навчання	Нормативний/вибірковий
перший	014 середня освіта (історія)	перший	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год		
	Лекції	Семін	Самост робота
	12	18	60
Тема 1. Теоретичні засади запровадження інноваційних технологій у старшій школі	2		5
Тема 2. Особистісно-орієнтована технологія і технологія формування творчої особистості.	2	2	5
Тема 3. Групова і розвивальна технології	2	2	10
Тема 4. Проектна діяльність на уроках історії.	2	2	5
Тема 5. Інформаційні технології навчання.	2	2	10
Тема 6.		2	5

Використання квест-технології в освітньому процесі.			
Тема 7. Модульно–рейтингова технологія.		2	5
Тема 8. Ігрові технології навчання. Анімації, комікси і відео на уроках історії		2	5
Тема 9. Штучний інтелект на уроці історії.		2	5
Тема 10. Доповнена та віртуальна реальність на уроках історії	2	2	5

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарське заняття	5 (20)
Модульна контрольна (включно із самостійною роботою)	10 (20)
Індивідуальне завдання	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

Вимоги до письмових робіт

Критерії оцінки виконання контрольної роботи

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1-2	Студент не володіє знанням теоретичного матеріалу, не розуміє специфіку інноваційних технологій, не володіє методикою застосування інновацій в освітньому процесі.
3-4	Студент знає окремі види інноваційних технологій, однак має елементарні навички методики використання інновацій. Студент робить «грубі» помилки із застосування компетентнісного, особисто-орієнтованого і діяльнісного підходів.
5-6	Студент описує теоретичний матеріал, класифікує види інновацій, знає підходи щодо організації інноваційної навчальної діяльності в загальних рисах. Використовує компетентнісний, особисто-орієнтований і діяльнісний підходи, але

	не може навести конкретні приклади..
7-8	у цілому послідовно й логічно, самостійно відтворює навчальний матеріал теми, володіє інтерактивними технологіями в навчальній діяльності, виявляє розуміння застосування інноваційних технологій, може дати порівняльну характеристику різноманітних технологій, володіє навичками застосування їх на практиці, застосовує компетентнісний, особисто-орієнтований і діяльнісний підходи. (робить не значні помилки). У студента не вироблено синтетичного мислення (з використанням внутрі і міжпредметних зв'язків).
9-10	студент володіє набутими знаннями та творчо використовує їх для розв'язання навчальної проблеми; виявляє розуміння методичних проблем використання інноваційних технологій; робить аргументовані висновки; зіставляє і систематизує методичний досвід застосування інноваційних технологій; демонструє приклади застосування інновацій на практиці. Студент демонструє синтетичне мислення, а також здатність створити власний інтелектуальний і творчий продукт на основі глибоких знань і діяльнісного, компетентнісного, особисто-орієнтованого підходів.

Семінарські заняття

Поточний контроль Ставиться задача визначити рівень засвоєння знань і ознак понять, розуміння нових способів дій, ступінь емоційності у ставленні до нього, глибину й усвідомленість оцінок, висновків, ідей. Для цього, поряд із традиційними бесідами, передбачається складання різних типів планів із використанням інноваційних технологій, аналіз існуючих, діагностика розвитку критичного і творчого мислення за допомогою їх використання. Такі прийоми: усні, відносно розгорнуті відповіді з матеріалу підтеми чи цілої теми, усні короткі відповіді студентів з місця, письмові і графічні відповіді, фронтальні письмові і графічні відповіді. Створення тренувальних програм. Пізнавальна діяльність студента проявляється в пізнанні, осмисленні, запам'ятовуванні. Ціль таких робіт-закріплення знань, формування умінь і навичок

Критерії поточної оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

Оцінка «п'ять» ставиться, якщо студент виявив глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички щодо застосування знань на практиці: володіє логікою предмета, висловлює власне ставлення до навчального матеріалу; відповідь чітка і завершена. Володіє вмінням ставити під сумнів сталі принципи та ідеї; обдумана ризикованість; терпиме ставлення до своїх та чужих помилок, рецензує відповіді інших студентів;. Володіє не тільки глибокими знаннями, але й навичками використання інноваційних технологій на практиці, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем.

Оцінка «чотири» ставиться, якщо студент має глибокі і повні знання програмного матеріалу, знає види інноваційних технологій, робить аргументовані висновки; характеризує найновіші з них, знає сучасні підходи до оцінювання, володіє методами, прийомами і засобами інноваційної діяльності навчання історії. Демонструє добрий рівень засвоєння практичних навичок. Студент припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту, або при аналізі практичного матеріалу.

Оцінка «три» ставиться, якщо студент володіє лише окремими знаннями, уміннями і навичками, володіє методами, прийомами і засобами інноваційного навчання, однак на практиці не все реалізує. Разом з тим порушує логіку викладу, аргументація слабка, є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках, наявні помітні прогалини, писемне мовлення спрощене.

Оцінка «два» ставиться, якщо студент не знає предмета, не володіє необхідними для виконання завдань уміннями, допускає велику кількість помилок у програмному матеріалі, немає практичних навичок до роботи з інноваціями у школі.

Підсумковий контроль

Допуск до підсумкового контролю передбачений за умов відсутності жодної заборгованості за лекційні і семінарські заняття та наявності не менше 26 балів, зароблених у різний спосіб під час практичних занять. Заборгованість ліквідується у часі консультативних годин викладача, відповідно до встановленого з ним графіка та форм відпрацювання, які носять індивідуальний для кожного студента характер.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних, двох практичних, чотири тестових

Завдання	Кількість балів
1 теоретичне	13 балів

2 теоретичне	13 балів
1 практичне завдання	20 бал
4тестових завдань	1 б=4 бали

Критерії оцінювання завдань на екзамені (наведено максимальну кількість балів, яку можна здобути за відповідь на кожне завдання):

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень (теоретичні питання)
1-2	Студент фактично не знає предмета, не володіє необхідними для виконання завдань вміннями, має обмежені знання теоретичного матеріалу, не розуміє специфіку інноваційних технологій. Не наводить приклади використання на практиці
3-6	Студент знає окремі види інноваційних технологій, однак має елементарні знання з методики використання інновацій. При наведенні прикладів робить значні помилки.
7-9	Студент без помилок описує теоретичний матеріал, класифікує види інновацій, знає підходи щодо організації інноваційної навчальної діяльності в загальних рисах. Наводить приклади використання на практиці з окремими помилками, плутає поняття, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.
10-11	у цілому послідовно й логічно, самостійно відтворює навчальний матеріал теми, володіє інтерактивними технологіями в навчальній діяльності, виявляє розуміння застосування інноваційних технологій, може дати порівняльну характеристику різноманітних технологій, володіє навичками застосування їх на практиці. Студент припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту, або при аналізі практичного матеріалу. Не виявляє творчості.
12-13	студент володіє набутими знаннями та творчо використовує їх для розв'язання навчальної проблеми; виявляє розуміння методичних проблем використання інноваційних технологій; робить аргументовані висновки; зіставляє і систематизує методичний досвід застосування інноваційних технологій; демонструє приклади застосування інновацій на практиці.
Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень (практичне запитання)
1-3	Студент не може практично застосувати знання. Мета і завдання не поставлені або майже не ставляться. Студент не використовує індивідуально-орієнтований, діяльнісний і компетентнісний підходи.
4-8	Студент елементарно практично застосовує знання. Методи, які застосовуються, не відповідають меті і завданням уроку, змісту і характеру навчального матеріалу, готовності до засвоєння. Учитель не заохочує індивідуальні навчальні досягнення учнів, діяльнісний і компетентнісний підходи реалізовані на слабкому рівні.
9-13	Студент загалом практично застосовує знання. Інноваційні методи, які застосовуються, відповідають змісту і характеру навчального матеріалу, готовності учнів до засвоєння, але не відповідають меті і завданням уроку. Відповідно до змісту навчального матеріалу та методів роботи студент не підбирає оптимальні форми

	організації пізнавальної діяльності. Матеріал перевантажений зайвими фактами, основні теоретичні положення не виділені.
14-17	Студент використовує індивідуально-орієнтований, діяльнісний і компетентнісний підходи. Володіє практичним застосуванням інноваційних технологій (але не виявляє творчості, є не значні прогалини) Стимулює обґрунтування, аргументацію відповідей учнів, в тому числі з використанням фактів з інших галузей знань, заохочує ініціативу і самостійність учнів, заохочує індивідуальні навчальні досягнення, але не може сформулювати синтетичне мислення в учнів.
18-20	Студент враховує особливості диференційованого навчання (враховує особливості пам'яті, уваги, мислення, темпу засвоєння, рівня розуміння, здоров'я і т.п.), проблемного навчання (проблемні питання і ситуації, в тому числі і на стику наук), діалогового навчання (вільне обговорення і дискусії), рефлексивного навчання (оцінки учнями корисності уроку, свого психологічного стану), колективної мислительної діяльності, передбачена рефлексія, вміння порівнювати досягнуті результати на уроці з очікуваними. Застосовує різноманітні варіанти поєднання методів, прийомів формування мислительних дій учнів. Студент демонструє здатність створити власний учительський стиль, в основі якого є ефективне використання сучасних інновацій.

Критерії індивідуальної роботи (Інноваційний кейс)

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1-4	студент не використовує інноваційні технології, робить грубі помилки при їх реалізації
5-8	Студент знає технології застосування 3-4 видів інноваційних технологій, однак при проведенні є не значні помилки
9-12	знає підходи щодо організації ігрової навчальної діяльності на прикладі значної кількості інноваційних технологій. На практиці задовільно їх реалізовує.
13-16	у цілому послідовно й логічно, самостійно володіє основними інтерактивними технологіями в навчальній діяльності, виявляє розуміння застосування інновацій, може дати порівняльну характеристику різноманітних технологій, володіє навичками застосування інтерактивної навчальної діяльності на практиці, створює власний банк інтерактивних розробок. Однак при застосуванні інновацій виявляє відсутність творчості.
17-20	відбір інформаційного, навчально-пізнавального матеріалу; проектування, організація та підготовка творчих і самостійних видів інноваційних технологій; студент виявляє вміння включити усіх учнів в інноваційну навчальну діяльність; здійснювати контроль; аналізувати кінцеві результати, оптимально поєднувати теоретичний і практичний аспекти навчання за умови використання інновацій; та етапів розробки технологій. Студент здатний презентувати власні моделі розробок по конкретним урокам, готує різноманітний роздатковий матеріал, створює різнотипні комп'ютерні програми адаптовані до школи, створює власний банк інтерактивних розробок.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Письмові роботи пропонуються у формі контрольних роіт, та проєктних робіт. Терміни написання: денна форма – на парі, заочна форма – за 10 днів до сесії.
Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: • Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується документом «ПОРЯДОК організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введений наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309) . Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 24 листопада 2022 р. № 672) Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf

8. Рекомендована література

- Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник. Київ. *Академвидав*. 2004.
- Діагностика і розвиток педагогічної майстерності у професійних навчальних закладах [Текст]: колективна монографія /авт. кол.: І.А.Зязюн, Е.О.Помиткін, Т.В.Іванова та ін. К. : *Педагогічна думка*, 2007. 262 с.
- Мирошниченко В. О. Використання сучасних інформаційних технологій: формування мультимедійної компетентності (для спеціальності - історія) [Текст]: навч.посібник. К. : *ЦУЛ*, 2018. 296 с.
- Цюняк О. Формування професійної готовності майбутніх педагогів до інноваційної діяльності [Текст]: практикум. Ів.-Франківськ : *НАІР*, 2020. 144 с.
- Биков В. Ю. Моніторинг рівня навчальних досягнень з використанням Інтернет-технологій [Текст] : монографія; за ред. В.Ю.Бикова, Ю.О.Жука. К. : *Педагогічна думка*, 2008. 128 с.
- Кондур О. С. Управління якістю освітніх систем в умовах глобалізації: теорія, методика організації, практика: монографія. Ів.-Франківськ : *НАІР*, 2018. 488с.
- Освіта впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика: монографія / За заг. ред. Л. Прокопів, В. Стинської / Авторський колектив: Л. Прокопів, В. Стинська, Г. Білавич, Б. Савчук, І. Єгорова, В. Ковальчук, Ю. Москаленко, О. Гевко, С. Довбенко, Л. Бандура, І Завулічна, М. Олексюк, Т. Паска, С. Юрченко. Івано-Франківськ: *НАІР*, 2022. 288 с.
- Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. /авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І, Савчук Б.П, Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М.,Прокопів Л.М, Салига Н.М./ За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів/. Івано–Франківськ, 2021. 430 с.
- Кропельницька С. О., Кондур О. С., Криховецька З. М., Кулеша-Любінець М. М., Мигович Т. М. Проектна діяльність як інноваційний тренд розвитку Університету 4.0. Стратегія післядипломної освіти для сталого розвитку : монографія; за ред. Н.М. Рідей, Л.М. Панченко К. : *Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова*, 2020. С. 326-348.
- Шарко В.Д. Сучасний урок. К., 2006. 224 с
- Баханов К. О. Організація особистісно-орієнтованого навчання : poradnik молодого вчителя історії. Харків : *Основа*, 2008. 159 с
- Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. К.: *ЦП «КОМПРИНТ»*, 2016. 583 с.
- Gilles R.M., Adrian F. Collaborative Learning: The social and intellectual Outcomes of Learning in Groups. London: Farmer Press. – 2003.
- Савченко, О. Досвід реформування української освіти: уроки і подальший поступ [Текст]. *Шлях освіти*. 2010. № 3. С. 2-6.
- Кочубей, В. І. Шляхи модернізації освіти України в умовах інформаційного суспільства [Текст]. *Матеріали наукової конференції за підсумками науково-дослідної і науково-методичної роботи кафедр Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка у 2007 р.* / [ред. кол.: Н. І. Кириленко, О. В. Багацька, В. С. Бугрій та ін.]. Суми : [СумДПУ ім. А. С. Макаренка], 2008. С. 133-134.
- Освітні технології: Навчал.метод. посібник /О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. Ред. О.М. Пехоти. К. : *А.С.К.*, 2001. 256 с.
- Інноваційні технології навчання: навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В. Київ : НТУ, 2017. 172 с. URL: <https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/>
- Пехота О.М. Особистісно-орієнтована освіта – [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2000/7-1-4.pdf>

Лещенко М.П. Колаборативний підхід до розвитку ІКТ-компетентностей учителів і учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2012. №5 (31). Режим доступу: <http://www.journal.iitta.gov.ua>.

Освітні інноваційні технології у процесі викладання навчальних дисциплін / ред.: О. А. Дубасенюк; Житомирський держ. ун-т ім. І.Франка. Житомир, 2004. 262 с.

Ставицька І. В. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті. ELR :

<http://confesp.fl.kpi.ua/node/1103>

Інноваційні педагогічні технології: посібник / за ред. О. І. Огієнко. Київ: Інститут педагогічної освіти та освіти дорослик НАПН України, 2016. 314 с.

Мультфільм за 5 хвилин: онлайн-сервіси для створення анімації та монтажу

<https://www.youtube.com/watch?v=tu93uGSCybg>

Інформаційно-технологічний підхід до вирішення проблеми освіти [Текст]. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Суми : *Університетська книга*, 2013. С. 196-205.

Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.- метод. посібник / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. К.: *Видавництво А.С.К.*, 2004. 192 с.

Мадзігон В. М., Нісімчук А. С. Технологія креативної педагогічної освіти: монографія / Ін-т пед. технологій. Луцьк: *Твердия*, 2011. 509 с.

Федоренко В. Л. Ігровий університет: Інтелектуально-пізнавальні ігри україністичної тематики : посібник. К. : *Грамота*, 2007. 304 с

Роговик Л. С. Психомоторні компоненти навчання. Енергія навчального простору в психомоторних іграх. *Початкова школа*. 2004. № 7. С. 21 – 24.

Reis, A. (2015) Thinking about Y.O.U (Your Online Utilities) about your didactic presentations and videos (14m10). Author and video director

<https://youtu.be/zk400mYhkYs>

Glazunova, O., Shyshkina, M. (2018). The Concept, Principles of Design and Implementation of the University Cloud - based Learning and Research Environment. Proceedings of the 14th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications.

Integration, Harmonization and Knowledge Transfer, Volume II : Workshops (2104), 332-347. http://ceur-ws.org/Vol-2104/paper_158.pdf.

Khan, M., & Lulwani, M. (2023). Inspiration of Artificial Intelligence in Adult Education: A Narrative Overview. OSF Preprints, January 12. <https://doi.org/10.31219/osf.io/zjqmn>.

Uzwyshyn, R. J. (2023). From Open Science and Datasets to AI and Discovery. Trends & issues in library technology, January 2023, 26-38. <http://doi.org/10.13140/RG.2.2.20360.70404>

Віртуальна та доповнена реальність: як нові технології надихають вчитися. URL:

<https://osvitoria.media/opinions/virtualna-ta-dopovnena-realnist-yakoyu-mozhe-butysuchasna-osvita/>

Bondarenko, O., Pakhomova, O., Lewoniewski, W. (2019). The Didactic Potential of Virtual Information Educational Environment as a Tool of Geography Students Training. In: Kiv, A. E., Shyshkina, M. P. (eds.) Proceedings of the 2nd International Workshop on Augmented Reality in Education (AREdu 2019), Kryvyi Rih, Ukraine, March 22, 2019, CEUR-WS.org, pp. 13–23.

Концептуальні засади реформування середньої школи «Нова українська школа» [Текст]. Міністерство освіти і науки України, 2016. 34 с. Режим

доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

Про загальну середню освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 13.05.1999 р. № 651-XIV. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/651-14/page>.

Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. – Режим

доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>.

Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

Комп'ютерні ігри у процесі вивчення історії: американський досвід навчання учнів середньої школи // <http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/5051>

Aktay, S. (2022). The usability of Images Generated by Artificial Intelligence (AI) in Education. *International technology and education journal*, 6 (2), 51-62. 3

Alhumaid, K., Naqbi, S., ElSORI, D. & Mansoori, M. (2023). The adoption of artificial intelligence applications in education. *International Journal of Data and Network Science*, 7(1), 457-466. https://www.growingscience.com/ijds/Vol7/ijdns_2022_115.pdf. 4

Awasthi, S., & Soni, Y. (2023). Empowering Education System with Artificial Intelligence: Opportunities and Challenges. *Shodh Samagam*, 6 (1).

<http://www.shodhsamagam.com/admin/uploads/Empowering%20Education%20System%20with%20Artificial%20Intelligence%20%20Opportunities%20and%20Challenges.pdf>. 5

Bykov, V., Mikulowski, D., Moravcik, O., Svetsky, S., & Shyshkina, M. (2020).

The use of the cloud-based open learning and research platform for collaboration in virtual teams. *Information Technologies and Learning Tools*, 76(2), 304–320.

<https://doi.org/10.33407/itlt.v7i2.3706>.

Chaka, C. (2023). Fourth industrial revolution—a review of applications, prospects, and challenges for artificial intelligence, robotics and blockchain in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning (RPTEL)*, 18(2).

<http://rptel.apsce.net/index.php/RPTEL/article/view/2023-18002>.

Топчій Г. С. Ігрові педагогічні технології як умова професійного саморозвитку майбутнього вчителя: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Х., 2011. 20 с.

Богдановська Л. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках історії. *Рідна школа*. 2013. N 3. С. 62-65.

Баханов К. Традиції та інновації у навчанні історії в школі. Дидактичний словник-довідник. Запоріжжя: «Просвіта», 2002. 108 с.

Комп'ютерні ігри та мультимедіа як інноваційний підхід до комунікації / Матеріали II Всеукраїнської науково-технічної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів.

Одеса, 29-30 вересня 2022 р. Одеса, *Видавництво ОНТУ*, 2022. 178 с.

Сігітов А. Сучасні інформаційно-комп'ютерні технології у процесі навчання історії: практичний аспект. *Історія України. Сер., Шкільний світ*. 2013. N 11(черв.). С. 13-17.

Group intellectual test: [Electronic resource] Access mode:

http://gatchinapsi.narod.ru/05_arsenal/05-08_git.htm

Computer game: a new area of psychological [Electronic resource] Access mode:

<http://rudocs.exdat.com/docs/index-326305.html>

Computer game as an element of modern culture: [Electronic resource] Access mode:

<http://ua.textr.com/erat-8411-1.html> 4. Computer games as an important factor in the formation of life skills [Electronic resource] Access mode: <http://osvita.ua/vnz/reports/psychology/28614/>

Formation of skills in the space of computer games: [Electronic resource] Access mode:

<http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=27&c=395>

What is eSports and how is this culture developed in Ukraine [Electronic resource] Access mode: <https://www.radiosvoboda.org/a/29189982.html>

Bell, J. (2018). "Using Virtual Reality and Augmented Reality in the Classroom." *International Journal of Information and Education Technology*, 8(9), 665-670.

Dalgarno, B., & Lee, M. J. (2010). "What are the learning affordances of 3-D virtual environments?." *British Journal of Educational Technology*, 41(1), 10-32.

Klopfer, E. (2008). "Augmented learning: Research and design of mobile educational games."

Cambridge, MA: MIT Press.

Pellas, N., & Kazanidis, I. (2019). "Exploring the Potential of Virtual Reality in History Education." 2019 11th International Conference on Education Technology and Computers (ICETC), 13-15.

Rose, C. P., et al. (2005). "Augmented reality for learning science: The effects of embodiment and dynamic visualizations." *Journal of Science Education and Technology*, 14(1), 5-18.

Squire, K., & Jan, M. (2007). "Mad City Mystery: Developing scientific argumentation skills with a place-based augmented reality game on handheld computers." *Journal of Science Education and Technology*, 16(1), 5-29.

Sun, C., et al. (2018). "An Exploration of the Application of Augmented Reality in History Education." 2018 13th International Conference on Computer Science & Education (ICCSE), 354-358.

Хміль Наталія; Галицька-Дідух Тамара; Цяньці Ван. Використання віртуальної і доповненої реальності в українській освіті// *Академічні візії*. 2023. №22.

<https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/505>

Галина Батрбеківна Черушева, Тетяна Олександрівна Кравцова, Тамара Вячеславівна Галицька-Дідух. Актуальні проблеми викладання педагогічних дисциплін: формування інтерактивного онлайн- середовища// *Академічні візії*. 2023. №19. <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/384>

Викладач _____ Т. Галицька-Дідух